

Merkel bezoekt Auschwitz - voor het eerst

[Achtergrond](#) - 5 december 2019 - Auteur: Marja Verburg

Voor het eerst sinds ze kanselier is, bezoekt Angela Merkel vrijdag concentratiekamp Auschwitz in Polen. Het is opvallend dat ze dit belangrijke symbool van de jodenvervolging niet eerder bezoekt. Merkel heeft het belang van het herinneren aan de Holocaust vaak benadrukt en spreekt zich regelmatig uit tegen het toenemende antisemitisme in Duitsland.

Een van Merkels leraressen op de basisschool in de DDR vertelde zoveel over de misdaden van de nazi's, dat de kleine Angela 's nachts van concentratiekampen droomde, heeft de kanselier [ooit in een interview](#) verteld. Met haar lagere school bezocht ze elk jaar het kamp Ravensbrück, ten noorden van Berlijn. In het Oost-Duitse onderwijs stonden daarbij overigens vooral de communistische slachtoffers centraal en veel minder de joden.

Als kanselier was Merkel in 2009 in concentratiekamp Buchenwald, bij Weimar. Ze begeleidde de toenmalige Amerikaanse president Obama, wiens oudoom betrokken was bij de bevrijding van dat kamp. Concentratiekamp Dachau, bij München, bezocht ze in 2013 en 2015. In 2013 was ze daar als eerste kanselier ooit. Dat bezoek leidde nog tot een klein relletje. Het was verkiezingstijd en Merkel reisde direct daarna door naar een campagnebijeenkomst in een Beierse biertent. De Groenen en een deel van de Duitse media vonden dat ongepast en smakeloos, schreef [Spiegel Online](#) destijds. De Centrale Joodse Raad in Duitsland verdedigde het bezoek juist en wilde niet meedoen aan het "gezeur" over die biertent.

In 2013 bezocht Merkel Dachau als eerste kanselier ooit

Auschwitz bezoekt Merkel vrijdag op uitnodiging van de Poolse Auschwitz-Birkenau Foundation, die 10 jaar bestaat. Die zet zich in voor het behoud van Auschwitz als gedenkplaats. Merkel komt niet met lege handen: de Duitse regering en de deelstaten hebben toegezegd de stichting met 60 miljoen euro te ondersteunen. Ook willen bond en deelstaten het joodse leven in Duitsland beter beschermen en meer doen in de strijd tegen antisemitisme. Daarover spreken Merkel en de minister-presidenten van de deelstaten vandaag in Berlijn. De strijd

tegen antisemitisme staat deze week eveneens hoog op de agenda op het halfjaarlijkse overleg van de Duitse ministers van Binnenlandse Zaken van alle deelstaten.

Antisemitisme

Het antisemitisme is de afgelopen jaren in Duitsland toegenomen. Dat heeft mede te maken met het groeiende extreem-rechtse geweld in Duitsland. Volgens een [overheidsrapport uit mei 2019](#) is het aantal antisemitische delicten met 19,6 procent gestegen, naar 1799. 90 procent van deze delicten werd gepleegd door rechtsradicalen. Joodse instellingen, synagogen en scholen moeten vaak door de politie worden bewaakt. Na de [aanslag op CDU-politicus Walter Lübcke](#) door een rechts-extremist in juni en de aanslagpoging van een andere rechts-extremist op de [synagoge in Halle in oktober](#), heeft de bondsregering een [9-punten-plan](#) tegen rechts-extremisme geformuleerd.

Het aantal antisemitische delicten steeg vorig jaar met 19,6 procent. 90 procent werd gepleegd door rechtsradicalen

Merkel heeft zich vaak uitgesproken tegen antisemitisme in Duitsland, onlangs nog op 9 november, bij de herdenking van de [Reichspogromnacht van 1938](#). Toen vernielden de nazi's talloze Joodse synagogen, bedrijven en woningen. Als gevolg van het geweld stierven rond de 1300 mensen. Daarom, zo [zei Merkel vorige maand](#), waarschuwt de 9e november “ons, dat we haat, racisme en antisemitisme vastberaden bestrijden”. Ook na de aanslag in Halle heeft Merkel antisemitisme meerdere keren [streng veroordeeld](#). “Niemand mag zich in Duitsland wegens zijn afkomst of religie vernederd of buitengesloten, bedreigd of vervolgd voelen”, aldus de kanselier.

Verantwoordelijkheid van Duitsland

Tijdens haar kanselierschap heeft Merkel steeds weer benadrukt dat het de verantwoordelijkheid van Duitsland is aan de Holocaust te blijven herinneren en dat de veiligheid van Israël onderdeel is van het Duitse staatsbelang. Ze was vier keer op bezoek in Yad Vashem, het Holocaust-gedenkcentrum in Jeruzalem, kreeg in Israël drie eredoctoraten en ontving in oktober in München de zeer gerenommeerde [Theodor-Herzl-prijs](#) van het Joods Wereldcongres.

Des te opmerkelijker is het dat ze nooit eerder in Auschwitz was. Het nazi-vernietigingskamp in Polen geldt als symbool voor de Holocaust. Er werden tussen de 1 miljoen en 1,5 miljoen mensen vermoord, de meesten joden, maar ook niet-joodse Polen, Roma, Sinti en Sovjet-soldaten. Aan de andere kant: haar directe voorganger Gerhard Schröder is er als kanselier nooit geweest. Helmut Schmidt was de eerste kanselier die het kamp bezocht, in 1977. Helmut Kohl was er twee

keer, in 1989 en in 1995.

Op 27 januari, Holocaust Memorial Day, wordt de 75e verjaardag van de bevrijding van Auschwitz herdacht. Daar is namens Duitsland president Steinmeier bij aanwezig. Voor Merkel is de uitnodiging van de Auschwitz-Birkenau Foundation daarom een goede aanleiding het vernietigingskamp nu alsnog te bezoeken. Dat lijkt ook ingegeven door het feit dat onduidelijk is hoeveel gelegenheden zich nog zullen voordoen. Ze heeft zelf besloten dat dit haar laatste termijn is, die als haar kabinet de rit uitzit, tot 2021 duurt. Maar de huidige coalitie hangt regelmatig aan een zijden draadje.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/34665/merkel-bezoekt-auschwitz-voor-het-eerst>